

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Uppföljning av arbetet med riskhanteringsplaner i cykel 2 för åren 2022-2023

Enligt förordningen (2009:956) om
översvämningsrisker

**Uppföljning av arbetet med riskhanteringsplaner i cykel 2 för åren
2022-2023**

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: Enheten för naturolyckor och klimatanpassning, RB-NK

Text: Enheten för naturolyckor och klimatanpassning
Publ nr: MSB2518 - november 2024
ISBN: 978-91-7927-579-2

Innehåll

1	BAKGRUND	4
	Översvämningdirektivets, tre olika delar	4
2	RISKHANTERINGSPLANER, CYKEL 2	5
3	ÅTGÄRDER	8
3.1	Totalt antal åtgärder i cykel 2.....	8
3.2	Åtgärds kategorier	8
3.3	Prioritering av åtgärder.....	8
3.4	Exempel på åtgärder	9
4	UPPFÖLJNING	10
4.1	Hanterade åtgärder under cykel 2.....	10
4.2	Kategorisering av åtgärder.....	10
4.3	Prioritering av åtgärder.....	11
4.4	Uppföljning av åtgärdernas status fördelat per prioritetsklass.....	11

1 Bakgrund

Förordningen (2009:956) om översvämningsrisker (nedan översvämningsförordningen) baseras på EU:s direktiv 2007:60/EG om att hantera översvämningsrisker och dess risker. Förordningens syfte är att minska konsekvenser och reducera risker samt öka förmågan att hantera omfattande översvämningsrisk i områden som identifierats ha betydande översvämningsrisk. Arbetet består av tre steg per cykel och varje cykel omfattar sex år.

Översvämningsdirektivets, tre olika delar

Steg 1, innebär att en översyn av områden med betydande översvämningsrisk utförs. Geografiska områden där betydande översvämningsrisk finns eller kan förväntas uppstå identifieras. MSB ansvarar för steg 1.

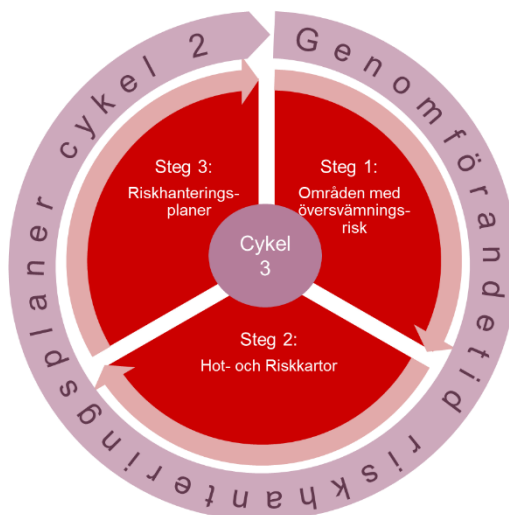
Steg 2, innebär att för de områden där betydande översvämningsrisk identifierats kartläggs de ogynnsamma följderna i två olika typer av kartor. MSB ansvarar för att kartlägga översvämningshotade områden i så kallade hotkartor och länsstyrelserna för att kartlägga riskerna inom de översvämningshotade områden i så kallade riskkartor.

Steg 3, innebär att riskhanteringsplaner framställs av respektive berörd länsstyrelse. Informationen till riskhanteringsplanerna baseras på hot- och riskkartorna och dess bedömda konsekvenser. För att länsstyrelserna ska kunna framställa riskhanteringsplanerna används MSB:s vägledning och MSB:s föreskrift om riskhanteringsplaner (MSBSF 2013:1).

2 Riskhanteringsplaner, cykel 2

I översvämningsdirektivets andra cykel (2016–2021) identifierade och beslutade MSB om 25 områden med betydande översvämningsrisk. Alla områden identifierades utmed sjöar, vattendrag eller kusten. 13 olika länsstyrelser berördes och respektive länsstyrelse framställde och fattade beslut om riskhanteringsplanerna i den andra cykeln under 2021.

Genomförandetiden för riskhanteringsplanen från cykel 2 löper parallellt med det pågående arbetet i cykel 3. Figur 1 visar hur förordningens arbete i två på varandra följande cykler går omlott.

Figur 1. Genomförande tiden för riskhanteringsplanerna i cykel 2 löper parallellt med arbetet i cykel 3.

För genomförandetiden (2022-2027) har länsstyrelserna och MSB kommit överens om att följa upp riskhanteringsplanerna tre gånger; två deluppföljningar och en uppföljning av hela genomförandetiden. Första uppföljningen baseras på de uppgifter som länsstyrelserna har skickat in om åtgärdernas status två år in i cykel 3.

Riskhanteringsplanen ska beskriva hur de hot- och risker som identifierats för varje område ska hanteras och vilka åtgärder som behöver vidtas för att begränsa konsekvenserna av en omfattande översvämningsrisk på direktivets fyra fokusområden; människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet.

Riskhanteringsplanen ska behandla alla aspekter av hanteringen av översvämningsrisker med inriktning på förebyggande, skydd och beredskap, inbegripit översvämningsprognoser och system för tidig varning.

I tabell 1 redovisas de områden som identifierades med betydande översvämningsrisk i cykel 2 längs med kusten, sjöar och vattendrag.

Tabell 1. Orter identifierade med betydande översvämningsrisk i cykel 2

Område	Översvämningsrisk från
Alingsås	Säveån
Borås	Viskan
Falsterbo	Havet
Falun	Dalälven
Göteborg	Göta Älv, Mölndalsån, Säveån, Kungsbackaån, havet
Halmstad	Havet
Haparanda	Torne älv
Helsingborg	Havet
Jönköping	Vättern
Kalmar	Havet
Karlshamn	Havet
Karlskrona	Havet
Karlstad	Klarälven, Värnen
Kristianstad	Helge å, havet
Kungsbacka	Kungsbackaån, havet
Landskrona	Havet
Malmö	Havet
Norrköping	Motala ström
Stenungsund	Havet
Stockholm	Havet
Trelleborg	Havet
Uddevalla	Havet
Uppsala	Fyrisån
Ystad	Havet
Örebro	Svartån

Länsstyrelserna ansvarar för att samordna innehållet med berörd lagstiftning och annat relevant arbete i riskhanteringsplanen, för att översvämningsdirektivets syfte ska kunna uppnås.

Under arbetets gång samverkar länsstyrelserna med kommuner, regionala intressenter, allmänheten samt berörda organisationer och aktörer.

3 Åtgärder

För varje identifierat område ska åtgärder i riskhanteringsplanen tas fram för att visa vad som behöver utföras för att minska konsekvenserna av en betydande översvämning. I riskhanteringsplanen bör åtgärder finnas med för alla aspekter av hantering av översvämningssrisker och därmed innehåller riskhanteringsplanerna en mängd olika typer av åtgärder och ställningstaganden. Åtgärder som genomförs enligt annan lagstiftning ingår också i det totala antalet åtgärder.

3.1 Totalt antal åtgärder i cykel 2

För samtliga 25 områden har länsstyrelserna och kommunerna arbetat med totalt 914 åtgärder.

3.2 Åtgärds-kategorier

Enligt EU ska åtgärderna i riskhanteringsplanerna vara indelade i kategorier eftersom åtgärds-kategori är en obligatorisk uppgift att rapportera.

EU:s kategorier för åtgärder

- **Förebyggande åtgärd.** Vidtas i översvämningsshotat område, via t.ex. fysisk planering, politiska beslut eller annan relevant reglering. Åtgärden kan även innebära borttagning eller flytt av byggnad och verksamhet samt annan övrig fysisk förebyggande åtgärd.
- **Skyddsåtgärd.** Åtgärd för att bl.a. via naturliga/konstgjorda system eller infiltrering minska översvämningssriskerna. Flödesreglering ingår och andra åtgärder med effekter på hydrologiska förhållanden, även fysiska.
- **Beredskapsåtgärd.** Åtgärd som kan utgöra prognos- och varningssystem, beredskapsplanering, insatsplanering, åtgärder för att öka allmänhetens beredskap och medvetenhet.
- **Återställningsåtgärd.** Åtgärden ska bl.a. stärka människors psykiska och sociala hälsa, katastroffonder, arbetslöshetsersättning. Här ingår miljörestaurering etc samt erfarenhetsåtgärder.

3.3 Prioritering av åtgärder

Åtgärder i riskhanteringsplanen ska prioriteras. Prioriteringen bör i huvudsak bygga på att uppnå de övergripande målen och att skydda intressen inom de fyra fokusområdena.

Skydd av människors hälsa och samhällsviktiga verksamheter bör prioriteras högt.

Särskild vikt bör läggas på förebyggande arbete samt skydd och beredskap, vilket även omfattar översvämningssprognoser och tidig varning.

Åtgärder ska enligt EU:s rapporteringssystem prioriteras eftersom prioritetssklass är obligatoriskt att rapportera.

EU:s prioritetssklasser för åtgärder

- Kritisk
- Väldigt hög
- Hög
- Måttlig
- Låg

3.4 Exempel på åtgärder

Alla antagna riskhanteringsplaner finns att läsa på [msb.se](https://www.msb.se)¹. Här följer en handfull exempel av alla 914 upptagna åtgärder som länsstyrelserna tagit med i riskhanteringsplanerna.

Tabell 2. Exempel på åtgärder i riskhanteringsplanerna

Exempel på åtgärd	Åtgärdskategori	Prio	Status
Skyfallskartering Falu tätort (Falun)	Förebyggande	Hög	Färdigställd
Anlagd våtmark (Uddevalla)	Skyddsåtgärd	Hög	Ej påbörjad
Åtgärd gällande rutiner för omdirigering av tågtrafiken vid en översvämning enligt BHF (Örebro)	Beredskap	Hög	Ej påbörjad
Ta fram generell beskrivning av hur fornlämningar påverkas vid översvämning (Halmstad)	Återställande	Hög	Ej påbörjad
Byggnation av översvämningsskydd Mariebergsviken/Sjömansgatan (Karlstad)	Skyddsåtgärd	Kritisk	Färdigställd

¹ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/oversvamnning/oversvamningsforordningens-tre-steg/>

4 Uppföljning

Länsstyrelserna har i och med denna deluppföljning redovisat till MSB hur arbetet med planerna framskridits under åren 2022–2023.

4.1 Hanterade åtgärder under cykel 2

Av de totalt 914 åtgärderna har 16 % genomförts och färdigställt.

Flest åtgärder, 48 % är pågående eller har påbörjats. 24 % av åtgärderna är i planeringsskede eller är ej påbörjade, se tabell 3.

Tabell 3. Åtgärdernas status vid den första deluppföljningen

Status	Procentuell fördelning
Färdigställd	16%
Pågående inkl byggs/renoveras eller påbörjad	48%
Planeras	9%
Ej påbörjad	25%
Ingen uppgift	2%

4.2 Kategorisering av åtgärder

Nedanstående tabell visar fördelningen av de totalt 914 åtgärderna per åtgärdskategori. Mer än hälften av åtgärderna är av förebyggande karaktär, en knapp femtedel är skyddsåtgärder och 15 % är beredskapsåtgärder, se tabell 4.

Tabell 4. Fördelning av åtgärder per kategori

Åtgärdskategori	Antal	Procentuell fördelning
Förebyggande åtgärd	591	65%
Skyddsåtgärd	164	18%
Beredskapsåtgärd	134	15%
Återställningsåtgärd	25	2%

4.3 Prioritering av åtgärder

Åtgärder i riskhanteringsplanen ska prioriteras. Prioriteringen bör i huvudsak bygga på att uppnå de övergripande målen och att skydda intressen inom de fyra fokusområdena.

Tabell 5 visar prioritetsfördelning av de totalt 914 åtgärderna per kategori.

Tabell 5. Fördelning av åtgärder per prioritetsklass

Prioritetsklass	Antal	Procentuell fördelning
Kritisk	124	13%
Väldigt hög	174	19 %
Hög	446	49 %
Måttlig	144	16 %
Låg	26	3 %

4.4 Uppföljning av åtgärdernas status fördelat per prioritetsklass

Åtgärdernas status fördelat per prioritetsklass har följts upp och redovisas i tabellerna 6 till 10 och diagram 1 till 5.

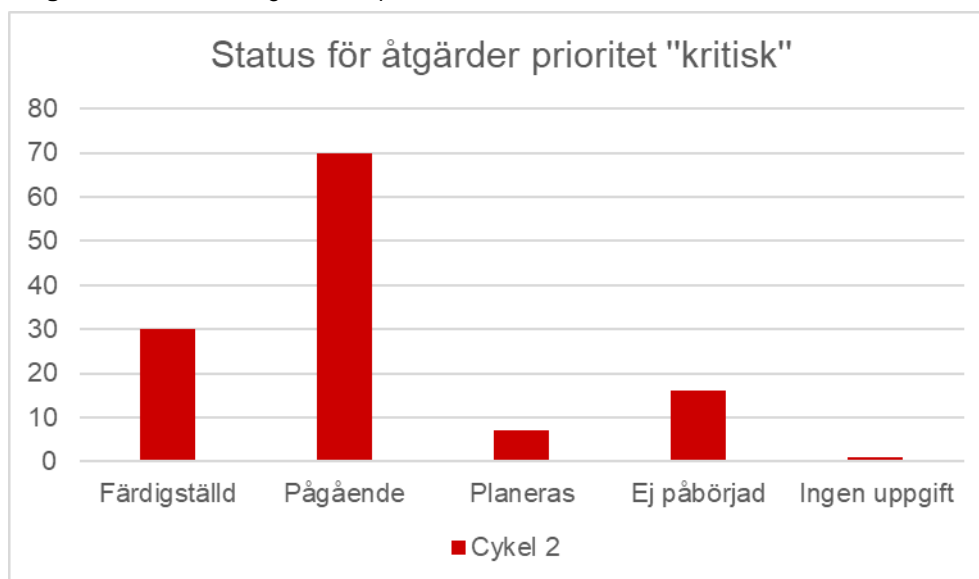
Prioritetsklass "kritisk"

124 åtgärder har bedömts ha kritisk prioritet. Majoriteten av åtgärder med kritisk prioritet är i pågåendeskedet och en fjärdedel är redan färdigställda.

Tabell 6. Status för åtgärd med prioritet "kritisk"

Status	Antal	Procentuell fördelning
Färdigställd	30st	24%
Pågående	70st	57%
Planeras	7st	6%
Ej Påbörjad	16st	13%
Ingen uppgift	1st	1%

Diagram 1. Status för åtgärder för prioritet "kritisk"

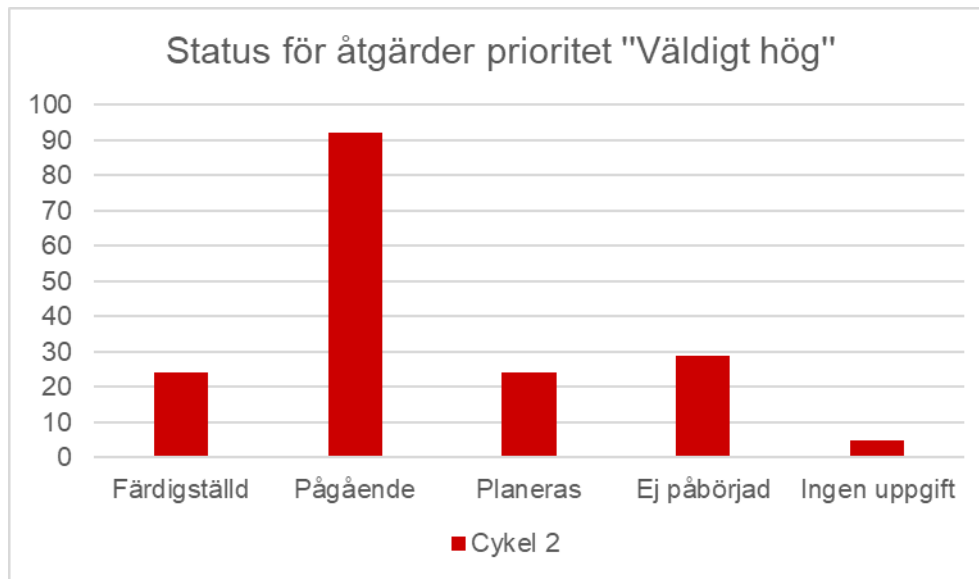
Prioritetsklass "väldigt hög"

174 åtgärder har bedömts ha "väldigt hög" prioritet. Majoriteten av åtgärder med väldigt hög prioritet är pågående. Cirka en tredjedel planeras eller är ej påbörjade.

Tabell 7. Status för åtgärd prioritet "väldigt hög"

Status	Antal	Procentuell fördelning
Färdigställd	24	14%
Pågående	92	53%
Planeras	24	14%
Ej Påbörjad	29	17%
Ingen uppgift	5	3%

Diagram 2. Status för åtgärder för prioriteringsklass "viktigt hög"

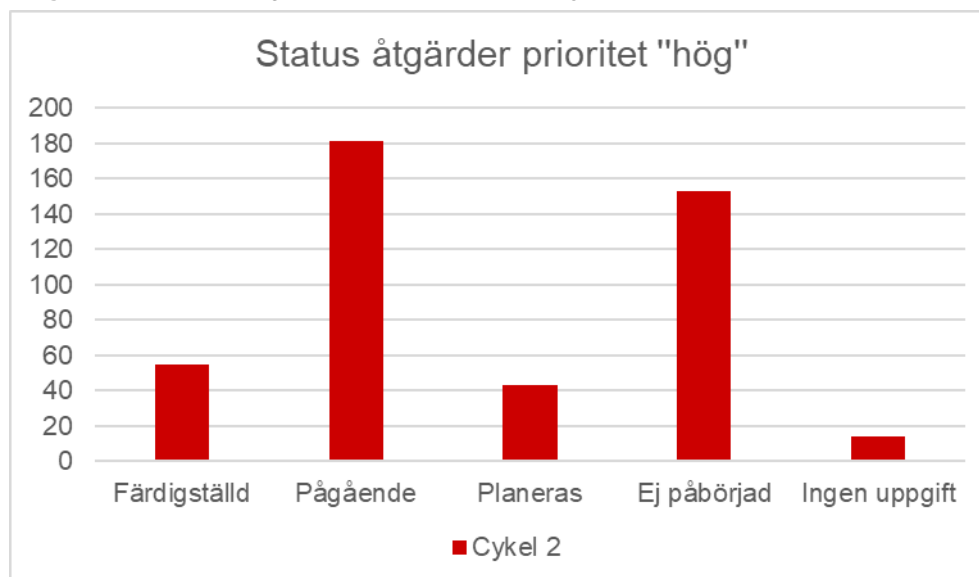
Prioritetsklass "hög"

446 åtgärder har bedömts ha "hög prioritet". Majoriteten av åtgärder med hög prioritet är pågående eller planeras.

Tabell 8. Status åtgärd prioritet "hög"

Status	Antal	Procentuell fördelning
Färdigställd	55	12%
Pågående	181	41%
Planeras	43	10%
Ej Påbörjad	153	34%
Ingen uppgift	14	3%

Diagram 3. Status för åtgärder för prioritetsklass "hög"

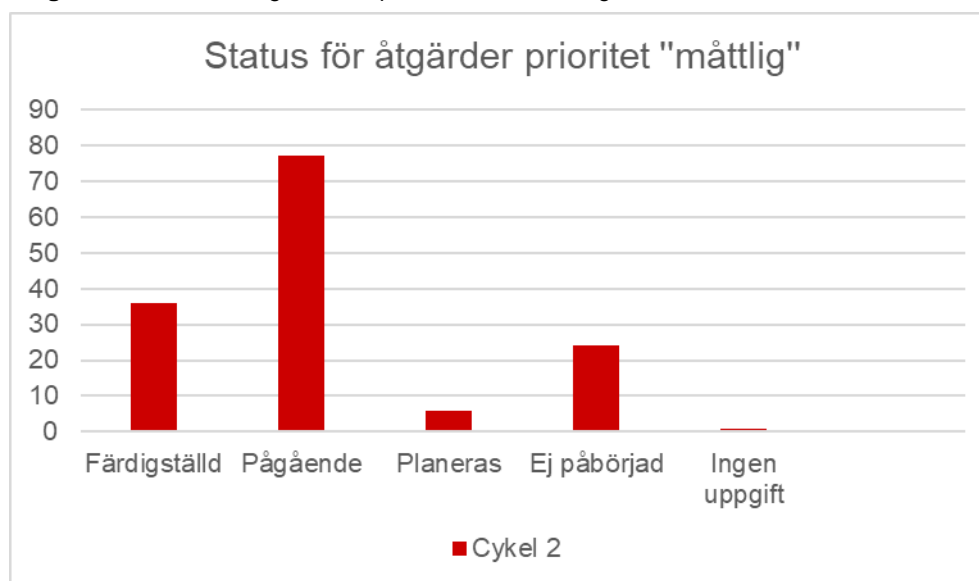
Prioritetsklass "måttlig"

144 åtgärder har bedömts ha måttlig prioritet. Majoriteten av åtgärder med måttlig prioritet är pågående.

Tabell 9. Status för åtgärder med prioritetsklass "måttlig"

Status	Antal	Procentuell fördelning
Färdigställd	36	25%
Pågående	77	54%
Planeras	6	4%
Ej Påbörjad	24	17%
Ingen uppgift	1	1%

Diagram 4. Status för åtgärder för prioritetsklass "måttlig"

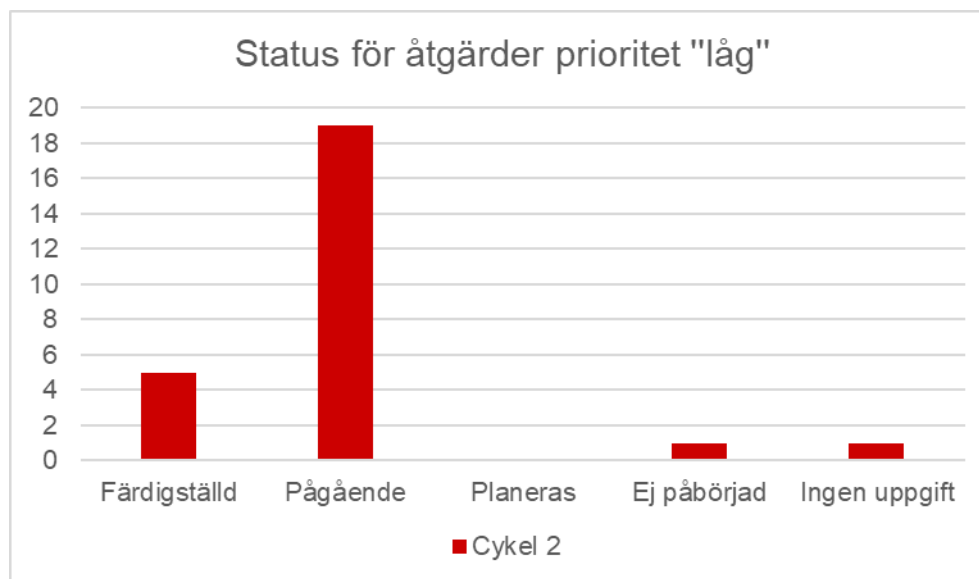
Prioritetsklass "låg"

26 åtgärder har bedömts ha låg prioritet. Majoriteten av åtgärder med låg prioritet är pågående.

Tabell 10. Status för åtgärder med prioritetsklass "låg"

Status	Antal	Procentuell fördelning
Färdigställd	5	19%
Pågående	19	73%
Planeras	-	-
Ej Påbörjad	1	4%
Ingen uppgift	1	4%

Diagram 5. Status för åtgärder för prioritetsklass "låg"

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap